

Vlas en Hennep.NL

Jaarverslag 2019

Jaarverslag 2019 Vlas en Hennep.NL

Voorwoord

Voor u ligt het vijfde jaarverslag van de Nederlandse Vlas- en Hennepvereniging, Vlas en Hennep.NL.

De vereniging behartigt de belangen van bedrijven die zich bezighouden met de twee vezelgewassen die in Nederland geteeld worden: vlas en hennep.

In de hoofdstukken 1, en 2 wordt informatie geboden over het functioneren van onze vereniging. In de hoofdstukken 3, 4 en 5 wordt ingezoomd op de drie belangrijkste aandachtsgebieden: promotie, onderzoek en overheidsbeleid.

Ik hoop dat u door het lezen van het jaarverslag 2019 een goed beeld krijgt van de activiteiten van onze vereniging en dat uw belangstelling wordt gewekt om samen met ons te werken aan het bevorderen van de teelt en de toepassing van twee mooie landbouwgewassen.

Watze van der Zee

voorzitter Vlas en Hennep.NL

1. Algemene informatie

De Nederlandse Vlas- en Hennepvereniging, Vlas en Hennep.NL, is opgericht op 15 juli 2014. De directe aanleiding voor de oprichting was de opheffing van het Productschap Akkerbouw op 31 december 2014. Binnen het productschap bestond er een Commissie Vlas en Hennep.

De vereniging behartigt de belangen van ondernemingen in de vlas- en hennepsector. Tevens bevordert de vereniging dat de producten van vlas en hennep bekend worden bij bedrijven die deze producten kunnen toepassen, en bij de consument.

Het jaar 2014 was voor de nieuwe vereniging het startjaar, 2015 was het eerste jaar dat de vereniging volwaardig functioneerde. In 2016 werden de activiteiten verbreed met onderzoek aan gewasbeschermingsmiddelen voor vlas.

Vlas en Hennep.NL heeft leden en partners. De leden zijn actief in de afzetketen vanaf de zaaizaadproductie tot en met de handel in vezels. Het zijn bedrijven met één of meer van de volgende activiteiten: zaaizaadproductie, teelt en verwerking van vlas en hennep en de handel in vlas- en hennepproducten. De partners zijn een groep van bedrijven en instellingen met activiteiten gerelateerd aan vlas en hennep. Op de website van Vlas en Hennep.NL zijn gegevens over de leden en partners te vinden. Actualiteiten worden gedeeld via de facebook pagina van de vereniging en via emailberichten aan de leden.

Het vezelvlasareaal in 2019 in Nederland bedroeg volgens het CBS 2.291 ha, voor vezelhennep was het 1.877 ha. De hennep teelt en de verwerking zijn geconcentreerd in Noordoost-Nederland, voor vlas is dat Zuidwest-Nederland.

De heer David Kasse vervult de rol van ambtelijk secretaris van de vereniging, mevrouw Heleen Aarsen (Brancheorganisatie Akkerbouw) geeft uitvoering aan enkele administratieve taken. Vlas en Hennep.NL en de Brancheorganisatie Akkerbouw hebben met het oog hierop een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.

2. Vereniging

Leden en bestuur

Aan het einde van 2019 was ongeveer drie kwart van de Nederlandse vlassector bij de vereniging aangesloten. Voor hennep, bestemd voor de vezelwinning, was de dekking 100%. Daarnaast zijn enkele bedrijven partner van de vereniging.

In 2019 kwam het bestuur bijeen op 10 januari, 10 mei en 21 oktober. De vergadering in mei vond plaats in Oude Pekela en werd gecombineerd met interessante bedrijfsbezoeken aan de hennepverwerkers HempFlax en Dun Agro. In die vergadering werd de heer Van der Zee opnieuw tot voorzitter gekozen met van zijn kant de kanttekening dat dit voor 2 jaar is.

Algemene ledenvergadering 2019

De algemene ledenvergadering vond plaats te Sluiskil op 22 februari 2020. De bijeenkomst had een formeel gedeelte waarin de jaarrekening over 2018 en de begroting voor 2019 werden vastgesteld.

Het bestuur van de vereniging onderging enkele wijzigingen. Volgens het rooster van aftreden waren de heren Martin Berg, Karel van Looij, Ton Wouda, Robrecht Engels en Watze van der Zee aan de beurt om af te treden. Behalve de heer Berg stelden allen zich herkiesbaar. Zij werden herkozen. Als opvolger van de heer Berg werd de heer Klaas Slim, hennep teler te Tripswolde, benoemd.

Ook de heer Martin de Jager trad af als bestuurslid omdat hij gestopt is met de vlasteelt. Een naam voor een opvolger was nog niet bekend. Later in 2019 is de heer Tejon de Regt, vlasteler te Dronten, togetreden tot het bestuur. De samenstelling van het bestuur, eind 2019, is te vinden in bijlage 1.

In de vergadering van 22 februari werd ook een samenwerkingsprotocol tussen het Algemeen Belgisch Vlasverbond en Vlas en Hennep.NL ondertekend. De voorzitters van beide organisaties, de heren Paul De Baere en Watze van der Zee, plaatsten hun handtekening. De samenwerking richt zich op 1. de uitwisseling van resultaten van onderzoek en het openstellen van informatieve bijeenkomsten voor leden van de beide organisaties, 2. de beschikbaarheid van het blad Vlasberichten voor de leden van Vlas en Hennep.NL en 3. de harmonisatie van de systematiek voor de berekening van de contributie.

Het informatieve gedeelte van de algemene ledenvergadering omvatte vier presentaties:

1. De markt van vlasvezels en de collectieve promotie, de heer Bart Depourcq, vz. CELC
2. Ontwikkelingen op de markt van hennep, de heer Albert Dun
3. Presentatie van de resultaten van het onderzoek gewasbeschermingsmiddelen in 2018, de heren Patrick Verschueren (Van de Bilt Zaden en Vlas), Bart van den Dries (CZAV)
4. Growing a green future, verslag van een meerjarig Interreg project dat gericht is op nieuwe gewassen voor de biobased economy, de heer Cor van Oers (Delphy).

Communicatie, informatie

Vaste activiteit van de vereniging is de communicatie via website en facebook. Maandelijks ontvangen de leden per email Vlasberichten en enkele malen per jaar de nieuwsbrief TexAlert. Daarnaast wordt van tijd tot tijd een persbericht uitgebracht en worden marktgegevens verzameld.

De marktgegevens worden gebruikt voor meerdere doeleinden: informeren van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in het kader van de gemeenschappelijke marktordening van de EU, het Centraal Bureau voor de Statistiek met het oog op de jaarlijkse oogstraming en de CELC, die de gegevens van Frankrijk, België en Nederland samenbrengt in overzichten die aan het bedrijfsleven beschikbaar worden gesteld.

Toekomst Vlas en Hennep.NL

Binnen het bestuur werd een discussie gestart over de toekomst van de vereniging. De belangrijkste aanleidingen waren: het feit dat de heer Kasse heeft aangegeven eind 2020 te willen stoppen met zijn werkzaamheden voor de vereniging, de behoefte aan verjonging in het bestuur en het gegeven dat we actief zijn voor een kleine sector, waarin het soms moeilijk is om tot gezamenlijke actie te komen. Een kleine werkgroep, bestaande uit Klaas Slim, Ton Wouda en David Kasse ging aan de slag om op basis van een sterke/zwakte analyse van de vereniging ideeën te ontwikkelen.

Jaarrekening 2019

Over 2019 is een jaarrekening opgesteld. Deze is vastgesteld in de algemene ledenvergadering van 20 februari 2020. Een samenvatting met toelichting is te vinden in bijlage 2.

3. Promotie en markt

Vlas

Vlas en Hennep.NL is lid van de internationale vlas- en henneporganisatie CELC (Confédération Internationale du Lin et du Chanvre) te Parijs. Vanuit Vlas en Hennep.NL is de heer Bart Depourcq de vertegenwoordiger in het bestuur van de organisatie. Op 7 november 2013 werd hij benoemd tot voorzitter van de CELC.

De CELC initieert en coördineert de internationale linnenpromotie. Deze heeft tot doel:

- modetrends te beïnvloeden,
- de distributie van linnen te ondersteunen,
- de kwaliteit van linnenproducten te verbeteren,
- nieuwe vezeltoepassingen te stimuleren.

De CELC is aanwezig op beurzen voor garens en stoffen en benadert modeontwerpers. Om de afzet van linnen te stimuleren geeft de CELC voorlichting op modevakscholen en biedt ondersteuning aan jonge ontwerpers. De CELC organiseert persconferenties voor de vakpers en werkt samen met modehuizen. Een onderdeel van de promotie zijn de nieuwe toepassingen van vlas en hennepvezels. De CELC is aanwezig op beurzen voor nieuwe materialen en brengt wetenschappers op dit terrein bijeen.

De bedrijven die opereren onder de vlag van de CELC, maken gebruik van kwaliteitslabels:

- om de herkomst en de kwaliteit van Europese vlasvezels te onderstrepen maken de vlasverwerkers gebruik van het logo "European Flax",
- voor linnen producten die in Europa zijn geproduceerd, wordt het "Masters of Linen" logo gebruikt.

Het gebruik van deze labels is voorbehouden aan leden van de nationale organisaties die aangesloten zijn bij de CELC.

De CELC werkte in 2019 ook aan nieuwe onderwerpen, ook op terreinen die niet direct met promotie te maken hebben. Zo zijn er werkgroepen actief over teelttechniek, verwerkingstechnologie en standaardisatie van kwaliteitsbepalingen aan lange vlasvezels. Nieuw is ook een initiatief om te komen tot een Beschermd Geografische Aanduiding voor het traditionele West-Europese teeltgebied, het gebied tussen Caen (Frankrijk) en Amsterdam. De CELC heeft een werkgroep ingesteld die werkt aan de voorbereiding van de aanvraag hiervoor in drie landen: Frankrijk, België en Nederland. De achterliggende gedachte is niet alleen het vergroten van de zichtbaarheid in de markt maar ook het streven naar een betere wettelijke bescherming van de vlasvezels die afkomstig is uit het genoemde gebied.

Naast promotie is ook de uitwisseling van marktinformatie een taak van de CELC. Deze marktinformatie, die aangeleverd wordt door de organisaties die lid zijn, is beschikbaar voor de bedrijven die bij de CELC zijn aangesloten. Onder leiding van CELC wordt gewerkt aan een systeem om de inwinning van marktgegevens bij de zwingelbedrijven in Frankrijk, België en Nederland te centraliseren en te digitaliseren.

Hennep

Vlas en Hennep.NL is aangesloten bij de European Industrial Hemp Association (EIHA). De heer Mark Reinders (Hempflax) maakt deel uit van het bestuur van deze organisatie.

4. Onderzoek

In 2016 is een start gemaakt met onderzoek aan gewasbeschermingsmiddelen voor vezelvlas. Dat gebeurde in samenwerking met de CZAV. Dit bedrijf zorgde ook voor de contacten met de fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen. Het onderzoek werd in 2017, 2018 en 2019 voortgezet.

De begeleidingscommissie voor het onderzoek kwam op 18 februari bijeen met het doel: het bespreken van de resultaten over 2018 en het opstellen van een proefplan voor 2019.

In Oostburg is op het bedrijf van de heer Mark Verhage opnieuw een proef uitgevoerd met herbiciden en een proef met fungiciden en bladmeststoffen. De proeven werden aangelegd door Cultus Agro Advies te Lottum. Dit bedrijf zorgde ook voor de verwerking van de gegevens.

Waarnemingen werden gedaan door de heren Patrick Verschueren (Van de Bilt Zaden en Vlas), Mark Verhage, Bart van den Dries (CZAV) en Joop Basting. De laatste droeg tevens zorg voor de verslaglegging.

De bepaling van het vezelgehalte van een groot aantal monsters vond plaats bij Van de Bilt Zaden en Vlas.

Op 18 juni werden de leden in gelegenheid gesteld om het proefveld, dat goed gelukt was, te bezoeken.

Zoals al vele jaren gebruikelijk is, werd vezelvlas ook weer opgenomen in de screeningsproef voor herbiciden, die aangelegd wordt door de Studieclub voor Groente- en Bloemzaadteelt op Tholen.

Aan de bovengenoemde onderzoeken zijn kosten verbonden. Echter, vanwege het feit dat waarnemingen, vezelbepalingen en verslaglegging geheel gebeuren op vrijwillige basis, blijven de kosten van de proeven beperkt, terwijl het niveau van de proeven zeker goed te noemen is.

5. Overheidsbeleid

Over drie onderwerpen zijn er vanuit Vlas en Hennep.NL regelmatig contacten met de overheid: EU-landbouwbeleid, gewasbeschermingsbeleid en specifiek beleid ten aanzien van hennep, verband houdend met de volksgezondheid.

Landbouwbeleid

In het kader van de directe inkomenssteun aan de landbouw dient de boer bepaalde vergroeningsmaatregelen te nemen. Eén daarvan is het inrichten van een ecologisch aandachtsgebied. Op voorstel van Vlas en Hennep.NL werd het in 2016 mogelijk om het ecologisch aandachtsgebied invulling te geven door middel van de teelt van hennep. Hiervoor is het duurzaamheidscertificaat vezelhennep in het leven geroepen, gebaseerd op een certificatieschema waarvan Vlas en Hennep.NL de eigenaar is. De belangrijkste voorwaarde is, dat de teelt van hennep zonder gewasbeschermingsmiddelen en zonder beregening wordt uitgevoerd. Daarnaast moet er een contract zijn tussen de teler en de verwerker, waarin is vastgelegd dat de hennep teelt bedoeld is voor de productie van biobased materialen.

Control Union Certifications is aangewezen als certificerende instelling. De beide Nederlandse hennepverwerkers maken gebruik van het schema. Regelmatig vindt er met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland overleg plaats over de uitvoering van het schema.

In 2017 deed Vlas en Hennep.NL het voorstel om de voorwaarden te verruimen in die zin dat de hennep teelt in het kader van het schema gecombineerd kan worden met de teelt van een groenbemester na een hoofdteelt, niet zijnde hennep. Dit voorstel werd door de overheid, te weten het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, zonder problemen aanvaard. Om die reden is het vanaf 2018 mogelijk om binnen het kader van het schema de vergroeningsverplichting met hennep én met vanggewassen in te vullen. Daarbij geldt de eis dat het aandeel hennep tenminste 50% moet zijn.

Toekomstig landbouwbeleid

Het toekomstig landbouwbeleid van de EU, dat zal ingaan na 2022, wordt gebaseerd op negen doelstellingen. Het beleid zal de kaders geven voor het nationaal strategisch plan (NSP) dat door iedere lidstaat moet worden opgesteld. Op 23 mei vond een conferentie plaats als startpunt voor het opstellen van het NSP voor Nederland. De provincies spelen daarin een belangrijke rol. Dat was de reden voor Vlas en Hennep.NL om contact te leggen met de provincies Groningen, de belangrijkste provincie voor de hennep teelt, en Zeeland, het belangrijkste gebied voor de vlasteelt.

Besloten werd om CLM Onderzoek en Advies een studie te laten uitvoeren. De centrale vraag daarin is de vraag in hoeverre vlas- en hennep kunnen bijdragen aan de klimaat- en milieudoelstellingen van het toekomstig landbouwbeleid. De studie ging in de laatste maanden van 2019 van start. De Provincies Groningen en Zeeland participeerden in de financiering en in de begeleiding van de studie.

Gewasbescherming

In de tweede helft van 2019 werd duidelijk dat ook voor 2020 nog geen reguliere toelating van een zaaizaadbehandelingsmiddel voor vlas te verwachten was. Tot en met 2015 werd het middel Prelude 20F gebruikt. De toelating van dit middel is vervallen. Besloten werd om opnieuw een vrijstelling aan te vragen voor Beret Gold. De vlasteelt in België en Frankrijk kon al beschikken over dit middel.

Al enkele jaren, dat wil zeggen voor de teelt van 2016, 2017, 2018, 2019 en nu ook 2020, moet er een vrijstelling voor 120 dagen worden aangevraagd. Dat leidt tot extra kosten voor de sector van € 5000 tot € 6000 per jaar. Deze kosten werden verdeeld over de kwekers en Vlas en Hennep.NL. De BO Akkerbouw heeft in de genoemde periode eenmalig een subsidie van ruim € 6.000 verstrekt.

De situatie heeft tot veel ergernis geleid bij de betrokken bedrijven, vooral ook omdat in België en Frankrijk een snellere aanpak mogelijk was zonder extra kosten voor het bedrijfsleven.

Volksgezondheid

De vezelhennepteelt kent een aantal specifieke knelpunten die voortkomen uit de Opiumwet en het daarop gebaseerde Opiumwetbesluit. Het gaat om de mogelijkheid om het blad separaat te winnen voor de winning van inhoudsstoffen, zoals CBD. Deze bladwinning is in Nederland niet toegestaan, terwijl dat in sommige andere landen, bijvoorbeeld Duitsland, wel het geval is. In 2019 boekte de overheid geen voortgang bij de oplossing van genoemd knelpunt.

De boodschap van Vlas en Hennep.NL in de richting van de overheid is als volgt: met het oog de verbetering van de controleerbaarheid van de hennepteelt dient de teelt van vezelhennep alleen plaats te vinden op professionele landbouwbedrijven die middels de verzamelaanvraag al vroeg in het seizoen bij RVO melden waar de vezelhennepperdelen gelegen zijn. Het vertrekpunt bij de teelt is: goedgekeurd zaaizaad van toegelaten rassen. Tevens is het niet wenselijk dat in de regelgeving die is gebaseerd op de Opiumwet, precies wordt vastgelegd welke producten uit de vezelhennep vervaardigd mogen worden. Op dit moment is dat wel het geval, wat leidt tot onnodige belemmeringen voor nieuwe ontwikkelingen.

BIJLAGE 1

Samenstelling Bestuur Vlas en Hennep.NL per 31 december 2019

lid	vertegenwoordiger van	functie
Klaas Slim	hennepsteelt en -verwerking	
Bart Depourcq	zaaizaad vlas	
Kris Dewaele	vlasverwerking, België	
Albert Dun	hennepsteelt en -verwerking	
Robrecht Engels	vlasverwerking, België	
Tejon Regt de	Vlasteelt	
vacature	vlasverwerking, Nederland	
Karel van Looij	vlasverwerking, Nederland	
Ton Wouda	zaaizaad vlas	secretaris/penningmeester
Watze van der Zee	vlasteelt	voorzitter

Het bestuur wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris: David Kasse

BIJLAGE 2

Samenvatting jaarrekening 2019

Lasten		Baten	
Algemeen		Contributie, subsidie	
Secretariaat David Kasse	18.360	Vlassector	27.718
Dienstverlening BO Akkerbouw	3.600		
Kilometervergoeding bestuur, D. Kasse	2.427	Hennepsector	20.000
Vergaderkosten	6.814	Subsidie	34.000
Begeleiding CLM studie	10.000	Rente	1
Accountant	1.706		
Internetkosten	1.286		
Vlasberichten	0		
Verzekering	769		
Bankkosten	188		
Onderzoekskosten CLM	41.000		
Resultaat	1.424		
Totaal	87.574		
Creditering BO Akkerbouw	-5.855		
Totaal algemeen	81.719	Totaal algemeen	81.719
Projecten			
Projecten vlas		Bijdragen	
CELC, lid secties teelt en verwerking	3.494	Vlassector	71.303
CELC, promotie	55.000		
Onderzoek	6.773		
Congreskosten vlas	1.536		
Resultaat	4.500		
Totaal projecten vlas	71.303	Totaal bijdragen vlas	71.303
Projecten hennep		Bijdragen	
Eur. Ind. Hemp Ass.	350	Hennepsector	0
Resultaat	-350		
Totaal projecten hennep	0	Totaal bijdragen hennep	0
Totaal projecten	71.303		71.303
Totaal	153.022	Totaal	153.022
Resultaat totaal	5.574		

Lasten en baten

Een onderscheid wordt gemaakt tussen 1. algemeen, dat wil zeggen alles wat te maken heeft met het functioneren van de vereniging en 2. projecten, specifiek voor vlas of voor hennep. De leden en partners dragen bij in de kosten van de vereniging middels contributie. Daarnaast doen de leden een bijdrage voor projecten.

Algemeen

Hier zijn de organisatiekosten genoemd en de opbrengsten uit contributies. Er waren ook opbrengsten uit subsidies van de provincies Groningen en Zeeland. Deze subsidies houden verband met een project van CLM Onderzoek en Advies, dat uitgevoerd wordt in het vierde kwartaal van 2019 en het eerste kwartaal van 2020. De kosten van het project zijn € 51.000. De genoemde provincies geven elk een subsidie van € 17.000. De overige kosten komen voor rekening van de vereniging. Het gaat om € 10.000 voor de begeleiding en publiciteit rondom het onderzoek (bijdrage in uren, en daarnaast een bedrag van € 7.000). De kosten die CLM in rekening brengt, bedragen € 41.000. Er is voor gekozen om het project volledig ten laste van 2019 te brengen.

In de begroting 2019 is uitgegaan van een contributiebijdrage van € 24.000 voor de vlassector en € 20.000 voor hennep. De inkomsten uit de contributie voor vlas overtroffen het begrote bedrag. Voor hennep kwam het begrote bedrag binnen.

Het resultaat "algemeen" is positief, € 1.424. Ter vergelijking: het resultaat van de jaarrekening 2018 "algemeen", was € 5.384. Het verschil wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het feit dat het CLM-project, inclusief de kosten voor de vereniging die daarmee samenhangen, volledig is meegenomen in 2019.

Projecten vlas

In tegenstelling tot de voorgaande jaren is het resultaat positief, € 4.500. Dit is niet toe te schrijven aan een toename van de inkomsten, maar aan de verlaging van de bijdrage aan CELC promotie van € 75.000 naar € 55.000. Het resultaat over 2018 was - € 12.525. Omdat de jaarrekening 2015, die ook het jaar van oprichting 2014 omvatte, voor projecten vlas een resultaat te zien gaf van € 75.016, konden de negatieve resultaten van 2016, 2017 en 2018 worden opgevangen.

Projecten hennep

Het negatieve resultaat van 2019 van - € 350 is een gevolg van het feit dat van de hennepbedrijven in 2019, evenals in 2016, 2017 en 2018, geen bijdrage voor projecten werd gevraagd. Omdat de jaarrekening van 2015 een resultaat te zien gaf van € 9.700, konden de negatieve resultaten van 2016, 2017, 2018 en 2019 worden opgevangen.

Resultaat, ontwikkeling eigen vermogen

Het resultaat over de jaren 2014 en 2015, dat terug te vinden is in de jaarrekening 2015, bedroeg € 92.334. Dit vermogen was voldoende om het negatieve resultaat van 2016, te weten € -7.968, van 2017, te weten - € 7.651 en van 2018, te weten - € 8.145, op te vangen. In 2019 boekte de vereniging een positief resultaat van € 5.574. Hierdoor kwam het eigen vermogen op 31 december 2019 uit op € 73.962. Het eigen vermogen op 31 december 2018, was € 68.389.

Het eigen vermogen van € 73.962 is als volgt opgebouwd: € 18.579, algemeen, € 53.052, projecten vlas en € 2.331, projecten hennep.